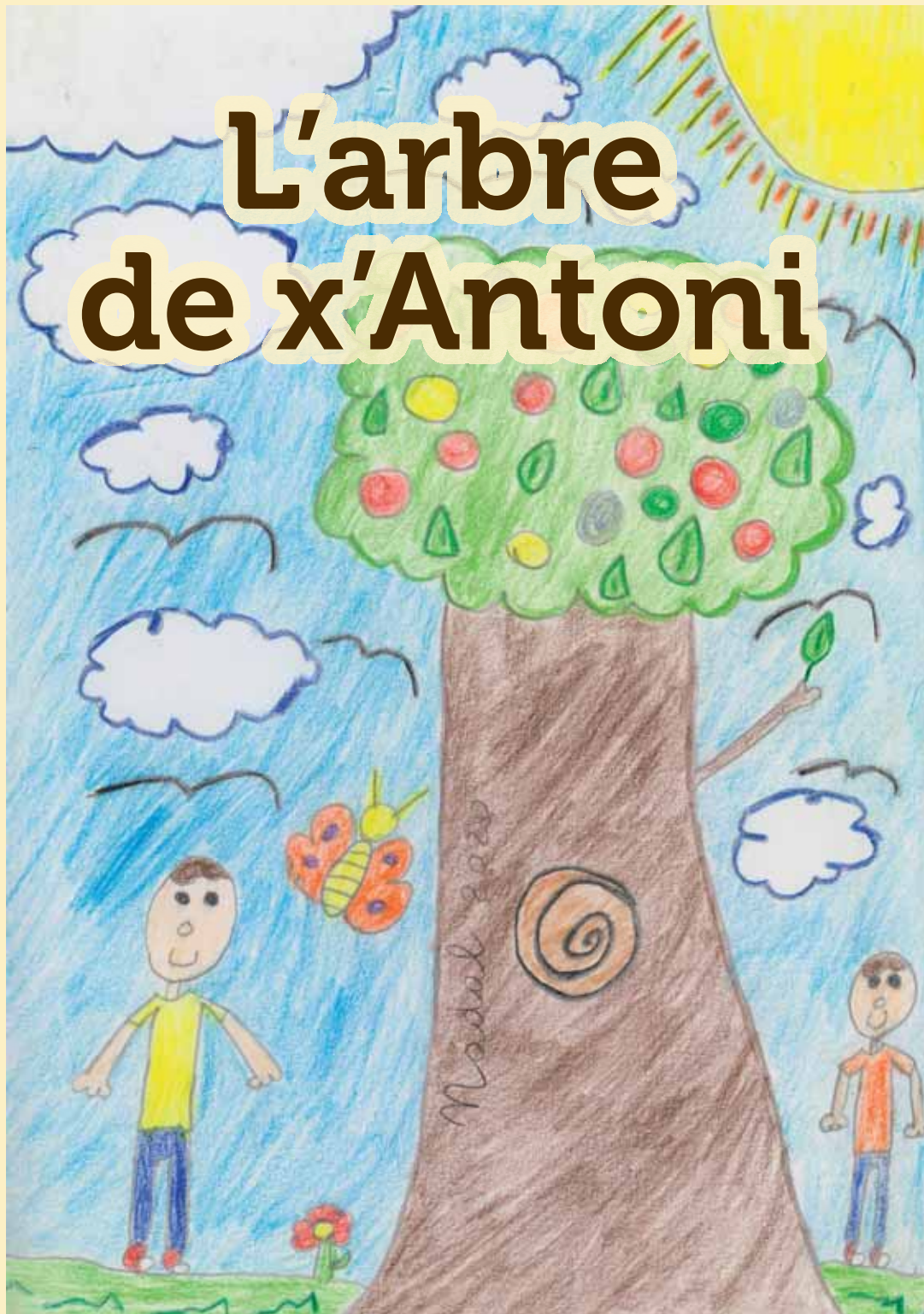

Carmelita Zedda

Amb el suport de

**Diputació
Barcelona**

Rengraciaments

L'Obra Cultural de l'Alguer rengracia l'Escola de Alguerés “Pasqual Scanu” per la revisió ortogràfica dels textos.

Aquest treball ha beneficiat de un ajut econòmic de la Delegació de l'Alguer de l'IEC finalitzat a la digitalització i difusió en línia dels materials creats.

Carmelita Zedda

L'arbre de x'Antoni

En l'Ísula de creativitat de la IVA, en la nostra escola, havem cercat de reportar aquest Nadal *anòmal* a una dimensió una mica més tradicional. L'havem fet amb l'escriptura i amb les colors, narrant i pintant la història de l'*arbre de x'Antoni*, un text a on l'Alguer i l'eco dels records se perden i se mesclen amb la invenció, amb l'originalitat i la simpatia dels personatges que són reseixits amb gran força a eixir a fores dels fulls, començant un viatge que, esperem, los portarà a dins del cor dels lectors, grans i petits.

Carmelita Zedda

Classe IV A - 2020/2021

Baduena Federico
Canu Andrea
Cau Noemi
Coni Andreetto Edoardo
Contini Ariel
Doppio Angelo
Foddanu Anita
Fonnesu Beatrice
Idili Francesco Giuseppe
Loriga Alessandro
Marras Cristian
O'Neill Jaden Eamon
Onorati Irene
Onorati Marta
Orfino Filippo Antonio
Pierangeli Carlotta
Pintus Rebecca
Scarpato Gabriele Sebastiano
Schintu Claudia Maria
Sechi Federico
Serra Filippo
Soggiu Lara
Tiloca Zoe
Urgias Rebecca
Zireddu Alice

Al dia de avui, i en un món en lo qual la globalització és sovent interpretada com a empobriment de la diversitat cultural, no és fàcil envestir en iniciatives educatives que valoritzen los sabers i les llengües locals. I, quan aquestes iniciatives prenen forma, és encara més difícil a lis hi donar continuïtat. Com a Obra Cultural de l'Alguer tenim ben clar que és necessari incrementar constantment lo patrimoni artístic i literari en la nostra llengua, i així, després de haver cregut en *Llegendes noves de un lloc antic*, lo primer llibre de la mestra Carmelita Zedda, havem volgut publicar també *x'Antoni*, la segona, joiosa, fatiga de l'autora i de la classe IV A 2020-2021 de l'*Escola Nova* (Escola Primària «Maria Immacolata» de l'Alguer). Com sempre, la mestra és estada un punt de referiment, guia i estímul per tos los sous alumnes, que han curat les il·lustracions d'aquest treball en manera activa, sèria i col·laborativa. Volem imaginar que, pels estudiants, la publicació del llibre representi una gran satisfacció, comparable, com a mínim, a un assaig de final de any.

L'obra que teniu en mans és preciosa, de un valor però que no tenim de estotjar gelosament per por que s'arruïni. Al contrari, és un treball que tenim de consumir, de compartir, de llegir una i tanques voltes, de escoltar amb la nostra veu o amb la veu de l'autora, emprant les noves tecnologies.

Lo text mostra una gran vivacitat expressiva i poètica, que és lo resultat *directe* de la capacitat creativa de l'autora, i lo resultat *indirecte* dels estímuls i influències que ella mateix ha recivut de la nostra cultura tradicional. La imagem així, encara criatura, quan filtrava i reinterpretava los rics senyals de la nostra llengua, de la vida i dels contes entesos i experimentats en família i en lo món comunitari. Probàbilment, lo compliment més gran que podem fer a Carmelita Zedda és aquell de nos haver transmetit la mateixa innocència i curiositat amb les quals havia començat a mirar lo món quan era petita, i que nos fa tornar, a tots, al temps de la nostra minyonia.

És per això (i també per tants altres bons motius) que l'Obra Cultural de l'Alguer considera la mestra Carmelita com un punt de referiment importantíssim en l'esforç de transmissió de la nostra llengua i de la nostra identitat a les noves generacions.

Pino Tilloca
President de l'Obra Cultural de l'Alguer

L'arbre de x'Antoni

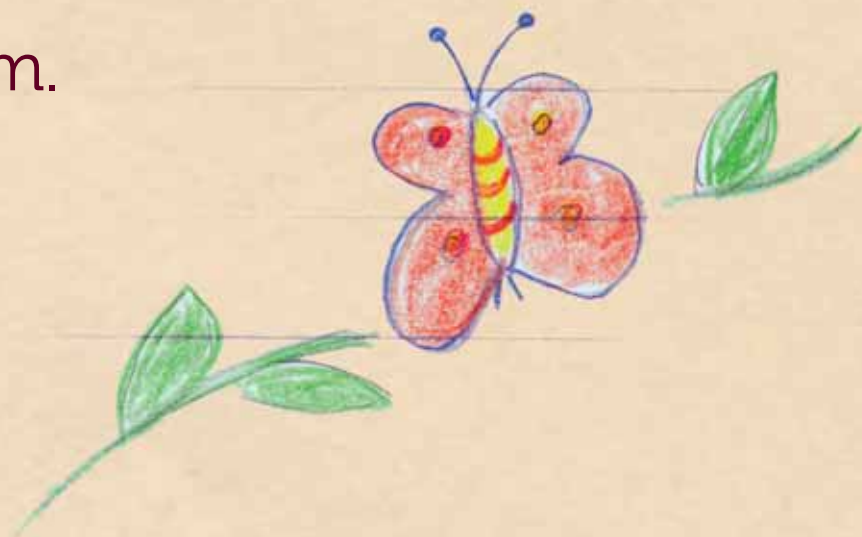

*Enquadra aquest codi QR
per escoltar lo conte
llegit de l'autora*

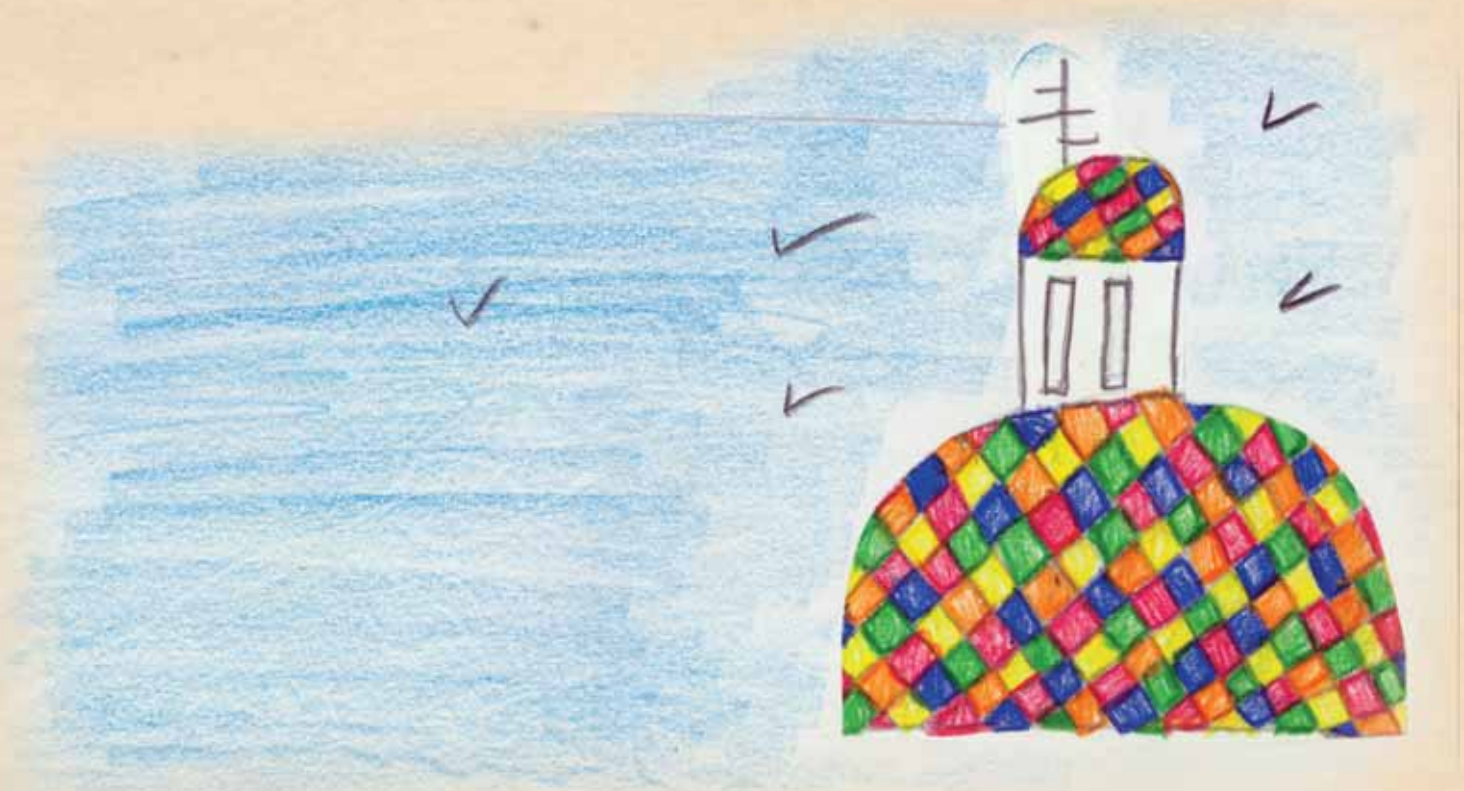

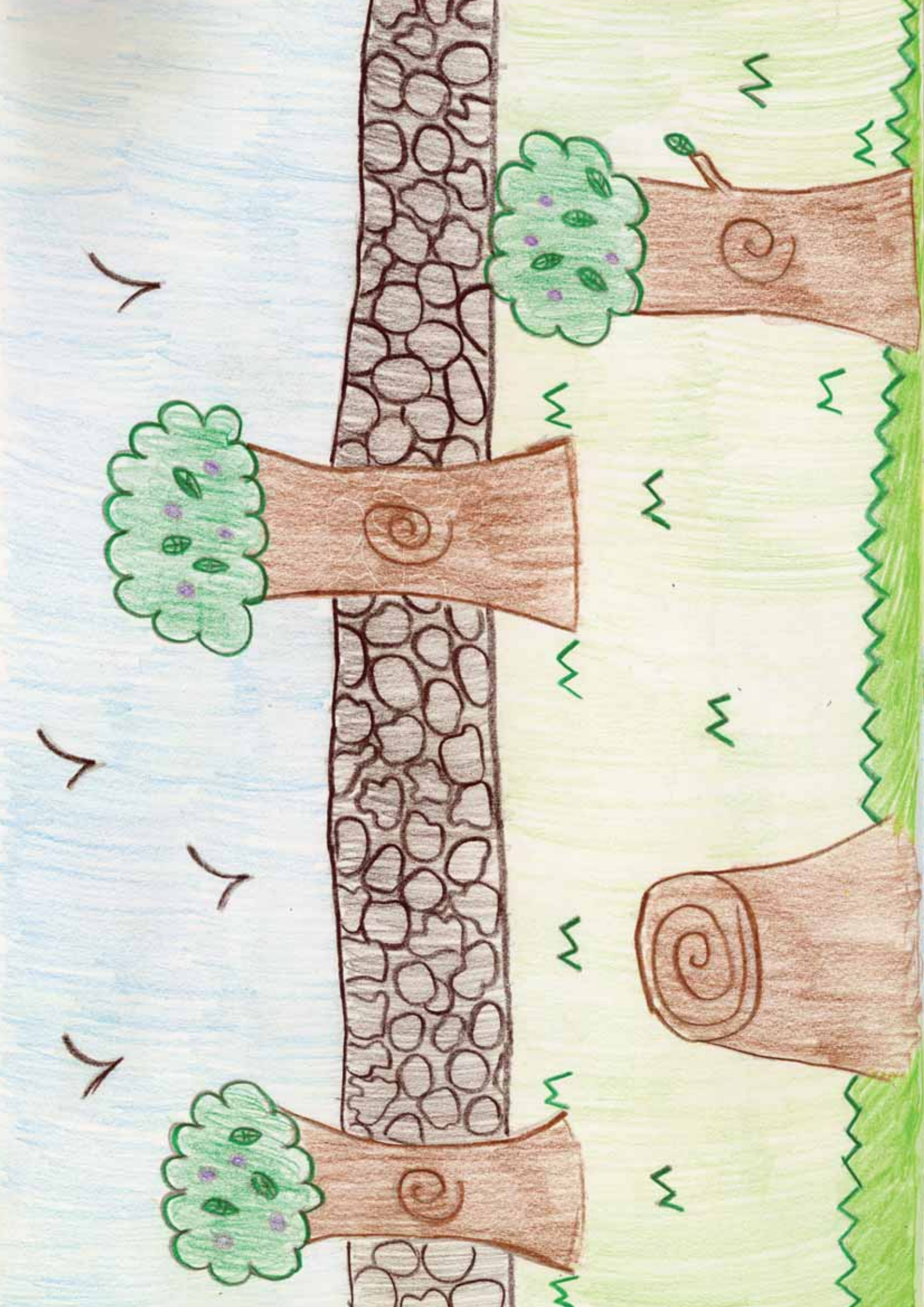
X'Antoni s'era anticipat,
havia fet lo giro gran de l'olivar
per trobar lo tronc de Nadal
que també aquell any
fora alegrat i calentat lo brager
per tot lo temps de les festes.
Era una usança que havia pres
del pare que recontava
que lo feva lo iaio
que l'havia vist fent del pare
en una roda del temps
que tots coneixem.

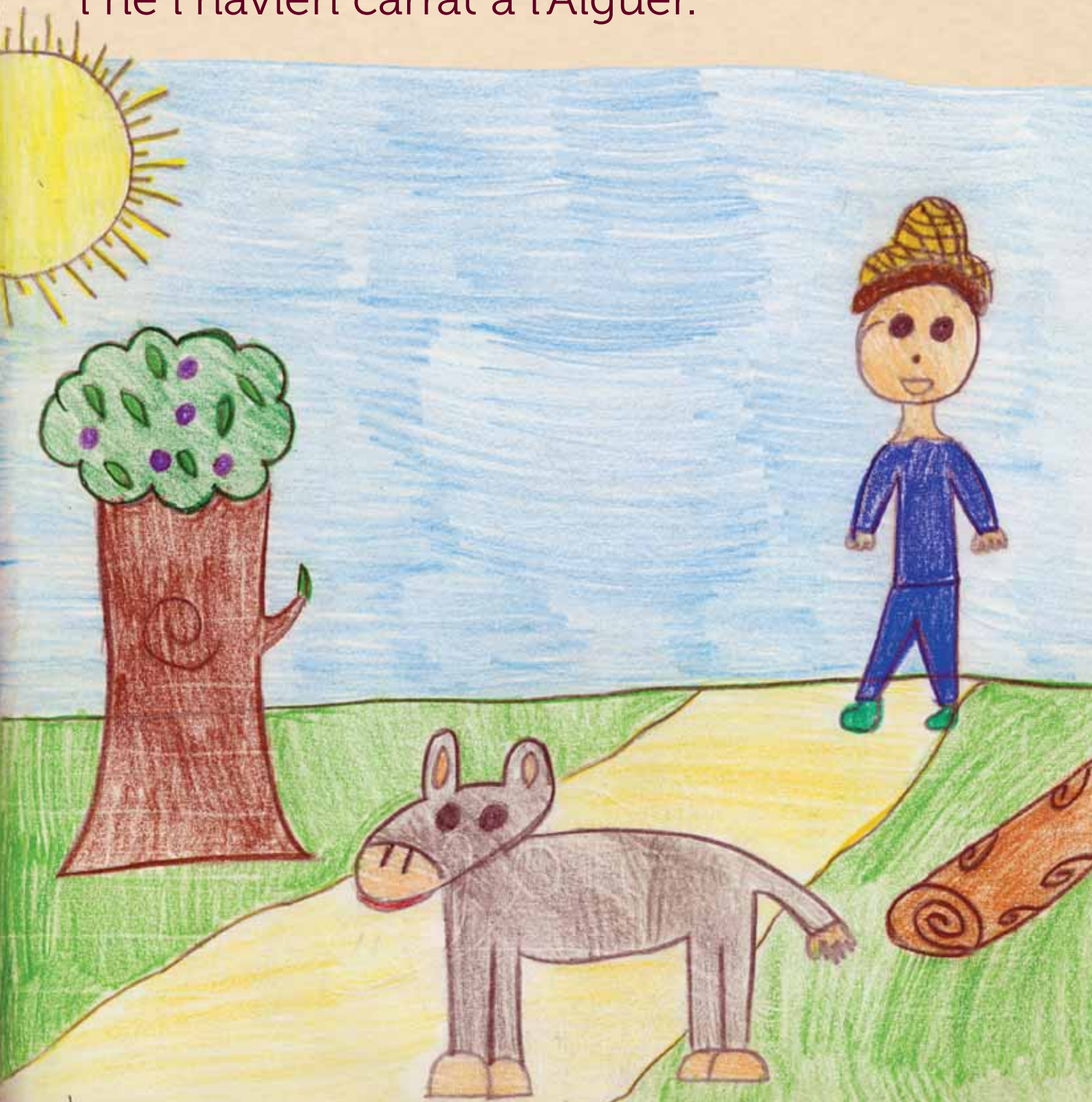

A la vora de la paret,
l'ull li era caigut a damunt
de un bell tros de llenya,
un tros de llenya de oliva
que ell mateix havia
tallat de un gran arbre
en primavera, quan
s'alleugerigaven les plantes
que lego se teniven de tornar
a vestir de rames i de fruit.

L'havia carregat al carro
amb una bella empoda,
i amb Ramondico, lo molendo
que, de sempre, lo serviva
i ne l'havien carrat a l'Alguer.

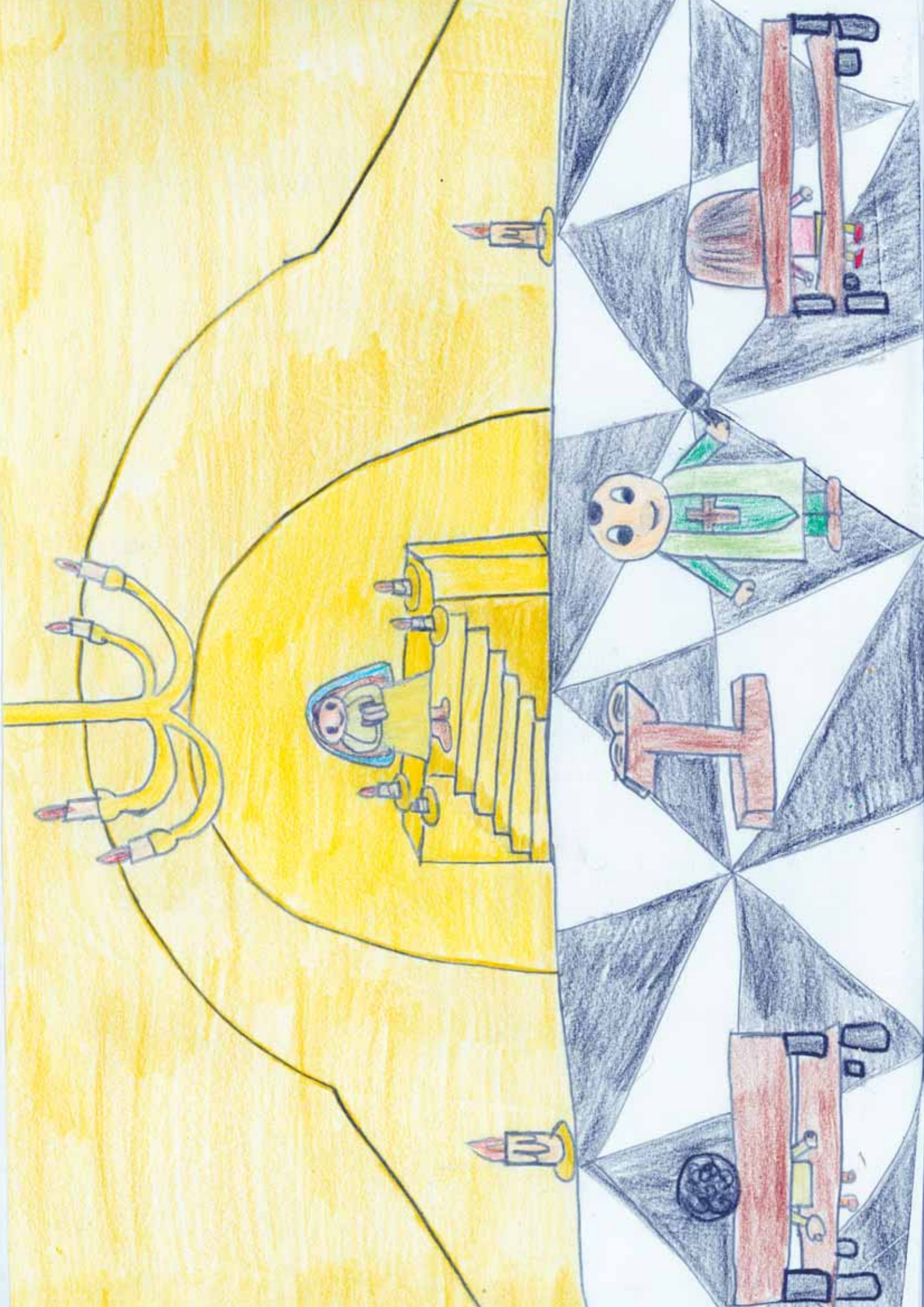
X'Antoni havia arremunit lo tronc
al dabaix de Ramondico
on hi era la palla, embarrassos
de cada manera i on,
calqui volta, quan era xuco,
Antoni se n'entrava a dormir
per co' Antonica, la muller,
no li obriva la porta.

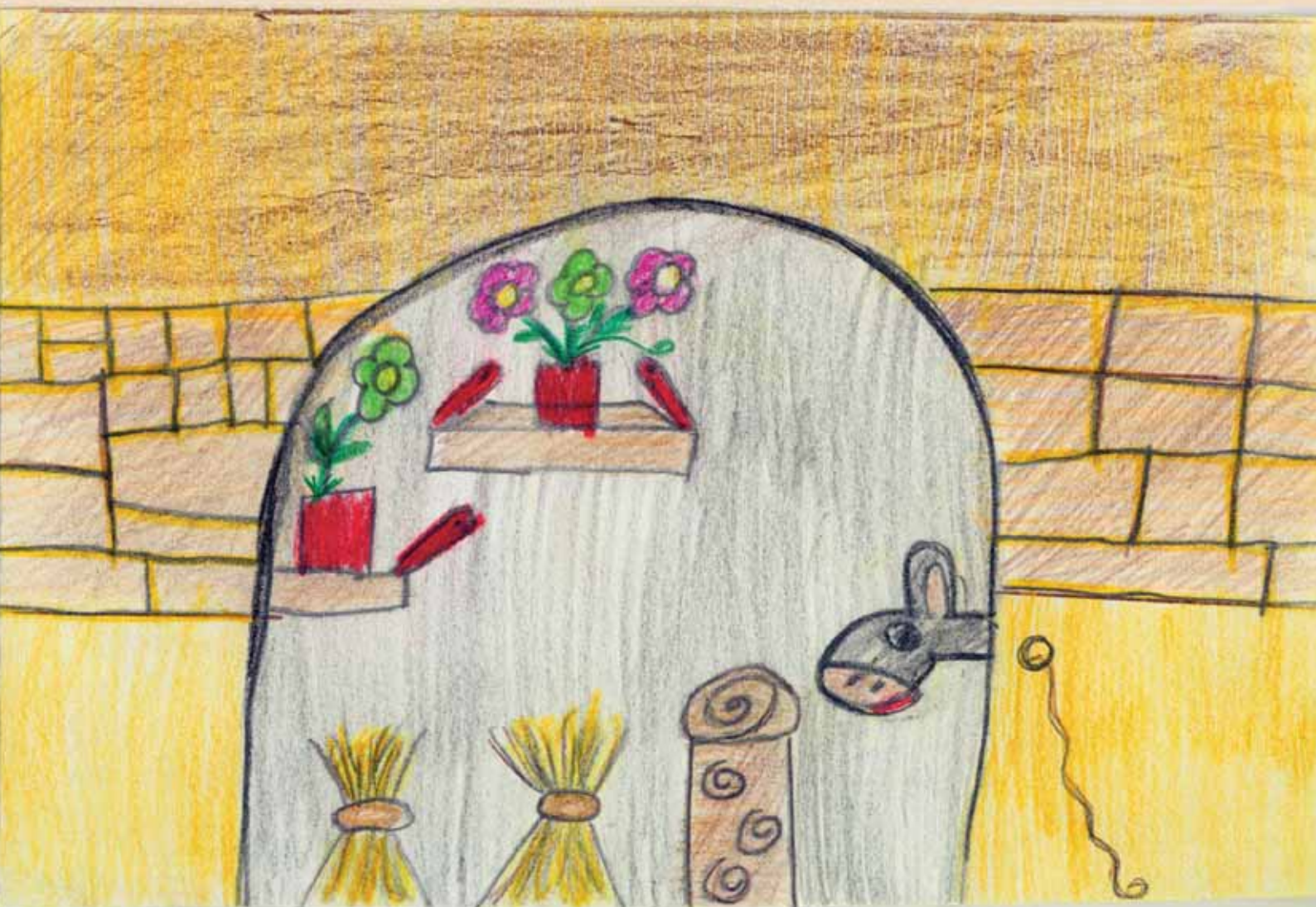

L'intent era de fer-lo ben
eixugar i de'l treure a pijo
a la vigília de Nadal, quan la
família se té bé de calentar,
en giro del brager, aguardant
de anar a Santa Maria
per la Missa del Gall.

X'Antoni havia continuat lo
sou treball en campanya i
per calqui dia era entrat i
eixit del dabaix, de sol
i amb Ramondico,
fins al dia que era succeïda
una cosa que va recontada.

Mentres estava prenint un
sac de forment, a l'obscurigor,
del rocó en fondo a mà esquerra,
havia entés una veu,
una veu petita i delicada
que parlava dient coses
que no reseixiva a comprendre.

Convencit que hi havia calqui minyó
del veí que s'era amagat
per fer-li una burla, x'Antoni
se hi era acostat i havia posat
ulls i orelles per veure bé la cosa.
No hi havia ningú, ni manco
aquell delinqüent de Pasqual
que més de una volta s'era
enfilat en mig de la palla
per fugir dels cops de la mare.
Qui parlava era el tronc
la veu veniva del tronc.

No ma
fassi del
mal, so viu!

«No me brugi, x'Anto', no el faci,
per misericòrdia, so viu.

A la calentor de aqueix lloc beneït
m'és eixida una broma.

No vull morir, x'Anto',
no me brugi i no se'n pentirà».

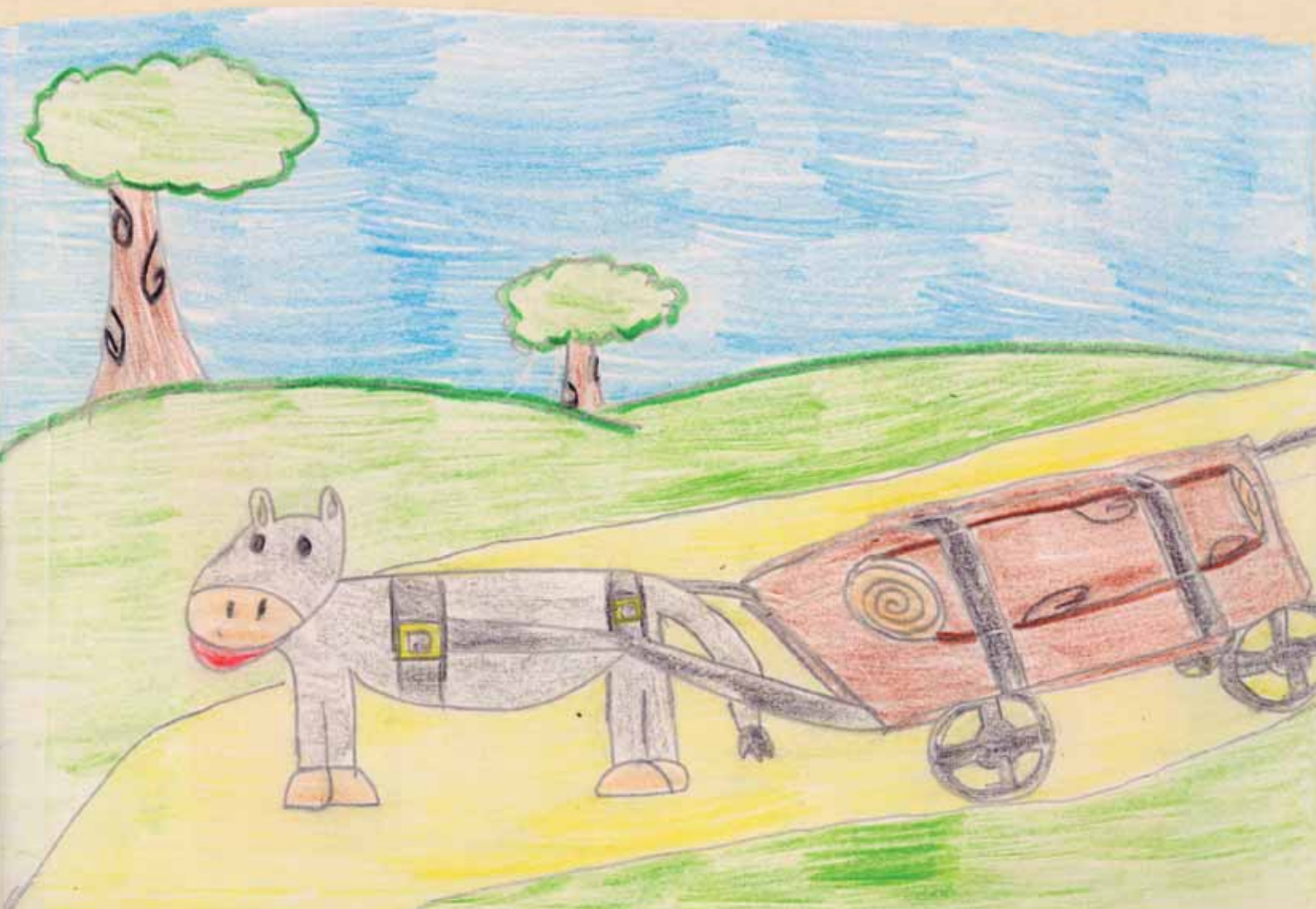
X'Antoni a un primer mamentó
s'era quasi assustat, però lego,
pres lo tronc, l'havia portat
a fores, al carreró, i a
la llumera l'havia ben mirat,
veient verament un ull
verd i tendre que era eixit
de la llenya dura i obscura.

I així, de pressa, havia posat
l'embast a Ramondico i eren
partits en campanya.

Lo tros de llenya no havia fiadat
per tot lo camí, ansis
mai més havia tornat a parlar.

També el vent s'era callat
mentres x'Antoni desllibrava lo carro.

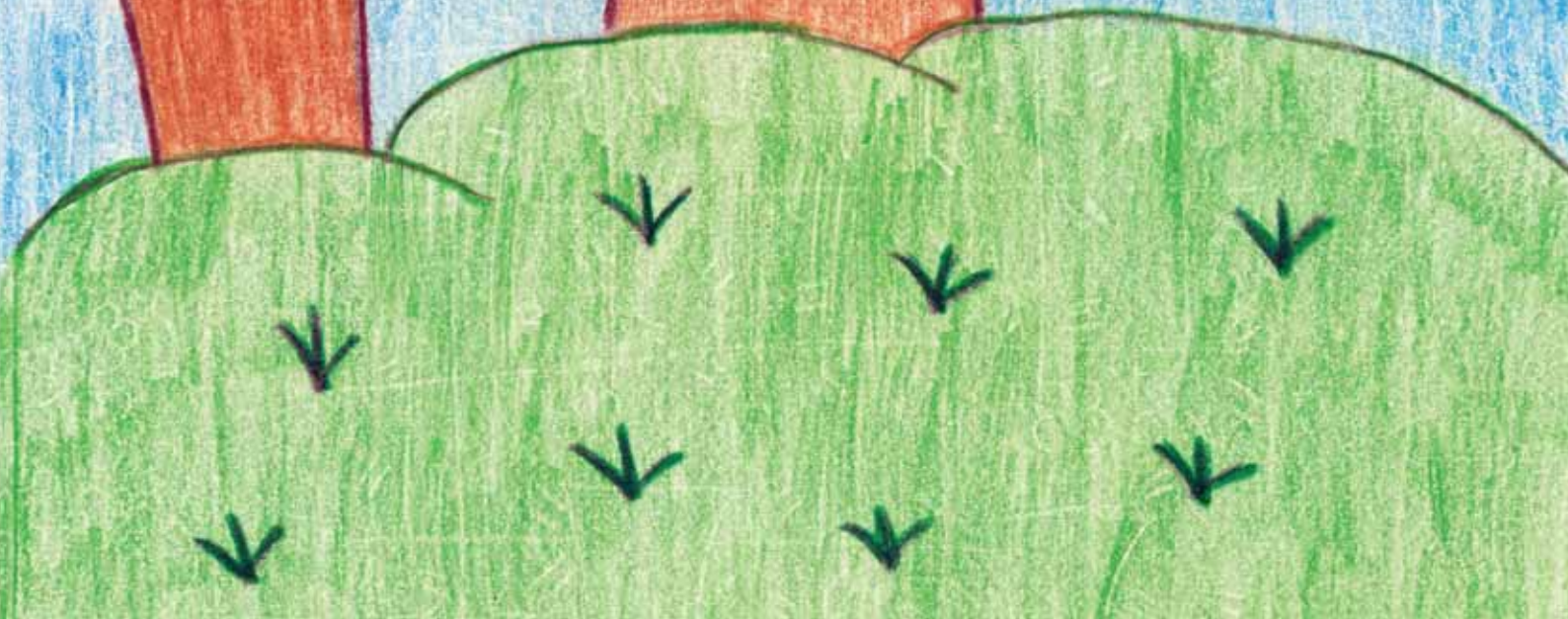
Lo tronc era estat assetiat
ben dret en la terra calenta
i ben treballada.

Una terra bona
la de l'olivar de x'Antoni,
que se trobava en allí
anant a Vallverd
a la primera pedra de besar.

En giro de poc temps, del tronc
eren eixides tantes rames,
fortes i verdes, i x'Antoni no
hi havia dia que no se hi acostessi,
tocant-lo també, com se fariva
a una persona o a calqui u
que se vol bé.

I acotava bé la terra a les raguines
i dieva també calqui paraula
esperant de entendre torna la sua veu.

«No me brugi, x'Anto'!

No me brugi, i no se'n pentirà».

Paraules sàvies, de profecia:

l'arbret era vengut un arbre

meravillós, que se carregava

com l'abella de olives de

confitar, grosses com a barracoc.

I la sua oliva teniva una

color canjant, mai vista;

n'hi havia que giraven al

vermell, a l'atzur, al verd,

altres encara pareixeven de plata.

Ben presto los costalers
s'eren abijats de tanta bellesa
i n'havien parlat a l'Alguer.
I x'Antonica, en sou honor,
als pabassinos marrò com la
terra, emblanquinava la cara
de capa blanca com la neu,
que lego compliva amb
confitures canjants de cada color.

L'arbre de x'Antoni, vengut
famós, tenia sempre en
en giro en giro grans i criatures,
en cada estajó, ma sobretot
a Nadal, quan, al silenci
de la campanya, pareixeva
de entendre la sua veu.

Acabat de estampar al mes de setembre 2021
de Alldigital S.r.l
per l'Associació Cultural Obra Cultural de l'Alguer
Carrer P. R. Arduino, 46 - L'Alguer
www.obracultural.cat - info@obracultural.cat

